

Dato
04-01-2021

Kommissorium for det datastrategiske arbejde med socialområdet 2021-2025

Formål

Viden om, hvad der virker, skal sikre, at udsatte mennesker får en indsats af høj kvalitet, og at ressourcerne på socialområdet prioriteres og investeres rigtigt. Men ny viden kræver nye og bedre data, og selvom socialområdet i dag er et helt andet sted end for 5 år siden, både når det gælder kvalitet, dækning og aktualitet af data, så er der fortsat behov for at styrke og udbygge datagrundlaget.

Dels for fortsat at sikre mere dataunderstøttet policyudvikling og oplysning om socialområdet generelt på nationalt og lokalt niveau. Og dels for i højere grad at understøtte Socialstyrelsens arbejde med udvikling og implementering af sammenhængende strukturelle forandringer på socialområdet i kommunerne med afsæt i investerings-tankegangen, herunder sikre at SØM-modellen kan blive mere dækkende og præcis.

Det er fortsat en afgørende præmis for arbejdet, at antallet af nye dokumentationskrav skal begrænses mest muligt. Den fortsatte udvikling af datagrundlaget har derfor i stort omfang afsæt i data, der allerede findes lokalt i kommunerne, men hvor der er behov for, at de bliver registreret og indberettet på en sammenlignelig måde. Der vil således i vid udstrækning være tale om at standardisere eksisterende data på tværs af kommuner frem for yderligere dokumentationskrav.

I dette kommissorium beskrives rammerne for det videre datastrategiske arbejde på socialområdet nærmere.

Baggrund

Datastrategien for social- og ældreområdet 2016-2020 har været omdrejningspunktet for ministeriets arbejde med at sikre bedre data siden 2016, og med strategien er ministeriet nået i mål med at løfte det grundlæggende datafundament på socialområdet betydeligt.

Med implementeringen af datastrategien 2016-2020 er der for de fleste målgrupper sikret bedre og mere præcis viden om, hvilke udsatte mennesker og mennesker med handicap, der modtager hvilke indsatser og ydelser efter serviceloven og hvornår. Størstedelen af landets kommuner indberetter nu individdata til de nationale statistikker om antal af ydelser til borgere på socialområdet, og kvaliteten af de data, der bliver indberettet, er samtidig væsentligt forbedret. Det viser sig bl.a. ved, at flere kommuner hvert år godkender data og kommer med i offentliggørelsen af de forskellige socialsta-

tistikker, jf. tabel 1. Desuden er der for 17 kommuner tilvejebragt sammenlignelige indviddata om udgifter fra den kommunale kontoplan til en række ydelser på socialområdet.

Ligeledes er Tilbudsportalen omstruktureret med henblik på at styrke brugervenligheden og datakvaliteten samt sammenligneligheden på tværs af tilbud og dermed bl.a. understøtte, at kommunale sagsbehandlere nemt kan identificere relevante tilbud til de konkrete udfordringer, borgerne har.

Tabel 1

Statistikker på socialområdet og antal kommuner ved seneste offentliggørelse

Statistik	Antal kommuner ved seneste offentliggørelse
<i>Børneområdet</i>	
Underretningsstatistikken	98
Statistikken for forebyggende foranstaltninger	94
Anbringelsesstatistikken	98
<i>Voksenområdet</i>	
Voksne med handicap og udsatte voksne	57
Stofmisbrugsstatistikken	79
Bilstøttestatistikken	98
Boformsstatistikken	85/85*
<i>Øvrige</i>	
Tilbudsportalen	98
<i>Statistikker etableret efter 2015</i>	
Kvindekrisecenterstatistikken	51/51**
Hjælpeartikelstatistikken	Ikke offentliggjort endnu

Anm.: *På boformsstatistikken indberettede 85 ud af i alt 85 tilbud i 2018. **På kvindekrisecenterstatistikken indberettede 51 ud af i alt 51 centre i 2019.

Styrkelsen af datagrundlaget i bredden er sket sideløbende med, at der på tværs af alle socialstatikker er gennemført betydelige saneringer af indberetningerne. Det gælder eksempelvis på området for udsatte børn og unge, hvor ca. 50 pct. af indberetningskravene til kommunerne i anbringelses- og underretningsstatistikkerne er fjernet. Det har således været en afgørende politisk præmis for arbejdet med at sikre bedre data på socialområdet, at det kun er de mest nødvendige data, der indsamles centralt.

De bedre indviddata i socialregistre, herunder muligheden for at koble disse oplysninger med registeroplysninger om fx beskæftigelse, uddannelse og sundhed samt de forbedrede data om sociale tilbud fra Tilbudsportalen, har muliggjort en langt mere offensiv analytisk anvendelse af data på socialområdet, der understøtter politikudvikling, implementering og forskning samt sammenligning og erfaringsudveksling mellem kommuner. Det forbedrede datagrundlag har således bl.a. været af afgørende betydning for, at det har været muligt at udarbejde de årlige Socialpolitisk Redegørelser, Velfærdspolitiske Analyser, det analytiske grundlag for udspil om Børnene Først, kortlægningen af tilbudslandskabet som en del af evalueringen af det specialiserede socialområde mv.

Arbejdet med udmøntningen af strategien 2016-2020 pågår fortsat og består bl.a. af løbende kvalitetsudvikling af de nationale socialstatistikker og fortsat implementering af en række forskellige initiativer. På området for voksne med handicap og udsatte voksne pågår der fx et samarbejde med at sikre overensstemmelse mellem den nationale statistik, KL's Fælles Faglige Begreber (FFB) og den reviderede voksenudredningsmetode (VUM 2.0) samt på børneområdet, hvor der gennem et samarbejde med KL skal sikres bedre overensstemmelse mellem data i de nationale børnestatistikker og data i KL's Fælleskommunale Ledelsesinformationssystem (FLIS).

Løsning

Det strategiske arbejde med data frem mod 2025 vil have følgende mål:

- Datagrundlaget skal være dækkende. Centrale videnshuller og udfordringer i datagrundlaget skal fyldes ud.
- Datagrundlaget skal i højere grad understøtte retssikkerhed, styring og hensigtsmæssige incitamenter.
- Datagrundlaget skal underbygge investeringstankegangen. Data skal bl.a. være et stærkt fundament for Socialstyrelsens dialog med kommunerne, og derved understøtte at der kan gennemføres sammenhængende strukturelle forandringer af socialområdet i kommunerne.

For at realisere disse mål arbejdes der de næste 4 år videre med en række forskelligartede initiativer. Mange af initiativerne vil være tværgående og bidrage til målopfyldelse på flere end ét mål. I resten af kommissoriet begrundes de overordnede sammenhænge og udfordringer, der er afspejlet ved tilrettelæggelsen af de konkrete initiativer. Herudover præsenteres initiativerne.

Sammenhængen mellem viden og styring

Det sociale område er reguleret via serviceloven, og det følger af loven, at kommunalbestyrelsen har det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område. Det betyder, at den enkelte kommunalbestyrelse har et samlet ansvar for at træffe afgørelse om borgerens visitation til et tilbud, ansvar for at sikre, at der er relevante sociale tilbud til borgerne, og at disse indsats er effektive, samt ansvar for finansieringen af tilbuddene. Sammenlignet med andre velfærdsområder er der således en høj grad af kommunalt selvstyre på socialområdet. Derfor vil dataarbejdet i høj grad have fokus på, hvordan kommunernes egne styringsmuligheder kan understøttes fra centralt hold. Dette gøres bl.a. ved at sikre:

- At kommunerne har et ensartet datagrundlag på tværs mhp. sammenlignende analyser af kommunernes indsats, udgifter og resultater, så kommunerne får et grundlag for at identificere sammenlignelige kommuner, som de kan lade sig inspirere af.
- At kommunerne har mulighed for at få det rette vidensgrundlag om de indsats, de visiterer borgerne til, eksempelvis via Tilbudsportalen. Det handler bl.a. om, at kommunerne skal kunne sammenligne prisen (taksten) og indhold for forskellige tilbud, så de kan vælge det tilbud med bedst kvalitet til prisen. Det skal også være tydeligt, hvilke tilbud, der kan levere de rette ydelser til borgere, som har brug for højt specialiseret hjælp.
- At kommunerne har gode it-mæssige rammer for registrering og indberetning af socialdata eksempelvis via et tættere samarbejde med leverandørerne af de kommunale it-løsninger på socialområdet, således at man fra centralt hold gør det let at indberette data.

Konkret kan dette understøttes ved:

- Strategisk brug af krav om indberetning og digitalt understøttede processer i al central lovgivning, hvor der vurderes behov for en ensretning af praksis på tværs af kommuner. Det er fx relevant ift. opfølgning på udsatte børns trivsel og progression.
- Opfølgning på resultater af alle større reformer på socialområdet, fx er det udgangspunktet at Tilbudsportalen fuldstændig skal kunne understøtte de ændringer, som kan komme ud af Evalueringen af det specialiserede socialområde eller forhandlingerne om profit på sociale tilbud.
- Mål (borgernære) for resultater af den generelle indsats for mennesker med handicap eller sociale problemer. Fx på området for voksne med handicap og udsatte voksne, hvor det med den reviderede voksenudredningsmetode (VUM 2.0) og Fælles Faglige Begreber bliver muligt at følge borgernes progression, da der introduceres en fælles måde at anskue borgerens udvikling på gennem vurdering og angivelse af borgerens funktionsevneniveau. Dette vil kunne give langt større fælles viden om hvor meget diverse målgrupper kan løftes med forskellige indsatser.

Centrale videnshuller

Der er en række centrale videnshuller og udfordringer i det eksisterende datagrundlag, som skal adresseres i det fremadrettede arbejde med data for i tilstrækkelig grad at kunne understøtte en effektiv indsats af høj kvalitet på socialområdet, og som derfor danner rammerne for det datastrategiske arbejde.

Udfordringerne er samlet i fem spor:

- Personer og indsatstyper: Der skal sikres en mere dækkende opgørelse af personer med handicap, herunder børn med handicap og personer der modtager støtte i form af hjælpemidler, samt en mere kvalificeret opgørelse af udsatte børn og unge, idet børn med handicap og udsatte børn skal kunne adskilles.
- Indhold i indsatser og tilbud: For at styrke gennemsigtigheden omkring kvaliteten af sociale tilbud på tværs af kommuner skal det være muligt at koble oplysninger om hvem, der modtager hvilke ydelser, fra Danmarks Statistiks registre med oplysninger om hvor indsatsen bliver leveret samt oplysninger om indsatsens indhold fra Tilbudsportalen i en social tilbudsnoegle.
- Udgifter: For at kunne sammenligne udgifterne til sociale indsatser til mennesker med forskellige udfordringer på tværs af kommunerne, og dermed kunne foretage beregninger i SØM for en specifik målgruppe, skal der indsamles individhenførbare udgiftsdata.
- Resultater: Indsatserne på socialområdet skal sigte mod at skabe mest mulig progression for det enkelte menneske. For at kunne følge progressionen bredt, og derved dokumentere virkningen af den sociale indsats for den enkelte, skal der udvikles selvstændige indikatorer for progression.
- Sagsbehandling: Der mangler viden om antallet af afgørelser, kommunerne træffer efter serviceloven, for at kunne give et mere nuanceret billede af kvaliteten af kommunernes sagsbehandling, da kvaliteten er afgørende for borgerenes retssikkerhed.

Tabel 2 viser et overblik over de mest centrale mangler, udfordringer og videnshuller i det eksisterende datagrundlag fordelt på de fem spor og hovedmålgrupper.

Tabel 2

Videnshuller i data på socialområdet – registreres og indberettes data på cpr-niveau?

Datakategori	Udsatte børn	Børn med handicap	Udsatte voksne	Voksne med handicap
Personer og indsatsstyper	Ja	Delvis*	Ja	Delvis*
Indhold i indsatser og tilbud	Nej*	Nej*	Delvis*	Delvis*
Udgifter	Nej*	Nej*	Delvis*	Delvis*
Resultater	Nej*	Nej*	Nej*	Nej*
Sagsbehandling	Nej*	Nej*	Nej*	Nej*

Anm.: ** indikerer, at kommunerne ikke er forpligtede til at registrere på cpr-niveau for alle dele af området.

Der er i forhold til flere af udfordringerne helt eller delvist truffet politisk beslutning om at dataudvikle på området. Selve udviklingen kommer dog til at tage flere år, og det er afgørende for en succesfuld implementering af tiltagene, at der de næste år er tydelig politisk og ledelsesmæssig opbakning og sker en prioritering af ressourcetræk både i staten og kommunerne.

På tværs af de fem spor arbejdes der med en bedre vidensdeling af data og resultater på socialområdet, da åbenhed og gennemsigtighed er afgørende for at befolkningen kan følge, om deres kommune leverer en indsats, der bringer udsatte børn og voksne samt mennesker med handicap tættere på at mestre eget liv.

Åbenhed og gennemsigtighed er ligeledes afgørende for, at Folketinget, ministeren, myndigheder og andre aktører kan følge med i, hvilke indsatser der har de bedste resultater, og tilrettelægge udviklingen på området herefter.

Samtidig giver åbenhed og gennemsigtighed den enkelte kommune bedre mulighed for at sammenligne egen praksis med andre kommuners, og derved styrke arbejdet med at sikre en mere effektiv opgaveløsning.

Organisering

Sekretariatet for arbejdet med ovenstående initiativer er forankret i Social- og Indenrigsministeriet. Der nedsættes et rådgivende udvalg med deltagelse af KL, Finansministeriet, Danmarks Statistik og Social- og Indenrigsministeriet (formand), med det formål at rådgive ift. arbejdet med data på socialområdet. Det løbende arbejde med initiativerne i øvrigt sker i samarbejde med KL og kommunerne.